

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش آرایه‌های

ادبی

بیان، بدیع

لفظی و معنوی

مؤلفان:

روح الله شهبازی

(مدرس استعدادهای درخشان)

علی یوسف وند

(کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی)

و مدرس دانشگاه

انتشارات حدیث امروز

۱۳۸۶

سرشناسه: شهبازی، روح الله
عنوان و پدیدآور: آموزش آرایه‌های ادبی بدیع لفظی و معنوی /
مؤلفان: روح الله شهبازی؛ علی یوسف وند
مشخصات نشر: قزوین: حدیث امروز، ۱۳۸۶
مشخصات ظاهری: ۱۵۶ ص.

شابک: 964-5765-39-0 یادداشت: فیفا
موضوع: فارسی -- بدیع -- راهنمای آموزشی (متوسطه).
موضوع: فارسی -- بدیع -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها (متوسطه).
موضوع: معانی و بیان -- راهنمای آموزشی (متوسطه).
موضوع: معانی و بیان -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها (متوسطه).
شناسه افزوده: یوسف وند، علی.

رده بندی کنگره: ۹۸۲/ش ۳۳۵۶/PIR

رده بندی دیویی: ۸۸۰/۴۲۰۷

شماره کتابخانه ملی: ۴۱۲۵۲-۸۵

نام کتاب: آموزش آرایه‌های ادبی
مؤلفان: روح الله شهبازی؛ علی یوسف وند
حروفچینی و صفحه‌آرایی: منیژه صفائی
لیتوگرافی و چاپ و صحافی: قم، مؤسسه چاپ الهادی ۳-۶۶۵۱۱۲۱
تاریخ نشر: (چاپ اول) ۱۳۸۶
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه
ناشر: حدیث امروز
شابک: ۹۶۴-۵۷۶۵-۳۹-۰

دفتر مرکزی: قزوین، خیام، جنب کوچه ۲۰ مؤسسه انتشاراتی و مطبوعاتی حدیث امروز، تلفن ۳۳۵۴۰۰۱-۲
فروشگاه: ضلع شمالی پارک ملت شماره ۱۲ تلفکس ۳۳۵۱۱۰۰

«به نام آن که جان را فکرت آموخت»

فهرست مطالب

بخش اول:

۹ (شرح و توضیح آرایه‌های ادبی)

فصل (۱):

۱۱ - واج آرای

۱۳ - موقوف المعانی

۱۵ - بدیهه گوئی

۱۶ - ایهام

۱۸ - ایهام تناسب

۲۰ - مراعات نظیر

۲۱ - تضاد (طباق)

۲۲ - ضرب المثل (ارسال المثل)

۲۳ - تشخیص (جان بخشی به اشیا)

۲۴ - نماد (نشانه)

فصل (۲):

۲۷ - تلمیح

۲۸ - تضمین

۲۹ - متناقض نما (پارادوکس)

۳۱ - حس آمیزی

۳۲		- اسلوب معادله
۳۳		- حبسیه
۳۵		- لطیفه‌ی ادبی
۳۵		- قطعه‌ی ادبی (نثر شاعرانه)
۳۶		- استفهام انکاری
۳۷		- حسن تعلیل
		فصل (۳):
۴۰		- اغراق
۴۱		- لطف و نشر
۴۳		- ملمع:
۴۴		- جناس و انواع آن
۴۶		- سجع و انواع آن
۴۸		- قرصع و موازنه
۵۰		- طنز و هجو
۵۱		- اشتقاق
۵۲		- تکرار و تصدیق
۵۳		- بראعت استهلال
۵۵		- قلب و عکس
		فصل (۴):
۵۷		- حقیقت و مجاز
۶۰		- کنایه
۶۲		- تشبیه
۶۶		- استعاره

فصل (۵):

۷۳	- بیت، مصراع، قافیه،
۷۵	- تعریف قالب شعری.
۷۶	- مثنوی
۷۷	- دویتی
۷۸	- دویتی نو (چهارپاره)
۷۹	- رباعی
۸۱	- قطعه
۸۲	- غزل
۸۴	- قصیده
۸۶	- ترجیع بند
۸۷	- ترکیب بند
۸۹	- مُسمط
۹۰	- مستزاد
۹۰	- شعرونو (شعرنیمایی)
۹۱	- تفاوت های شعرونو با شعر سنتی

بخش دوم:

۹۵	- نمونه های برگزیده از کتاب های ادبیات دوره ی دبیرستان و پیش دانشگاهی
----	---

بخش سوم:

۱۳۵	- پرسش های چهارگزینه ای و نمونه های سؤالات کنکوری آرایه های ادبی
۱۵۳	- پاسخ نامه ی پرسش های چهارگزینه ای و نمونه های کنکوری

آفرین جان آفرین پاک را
آن که جان بخشید و ایمان خاک را

ادبیات، محصول کاربرد هنرمندانه، زیبا و ظریف زبان است. آن گاه که زبان در خدمت بیان احساسات و عواطف و تخیل آدمی قرار می‌گیرد، کلام ادبی خلق می‌شود. ادبیات، بلندترین و بهترین اندیشه‌ها و خیال‌ها را در عالی‌ترین و بهترین شکل‌ها بیان می‌کند. در این هنر متعالی، عناصر سخن آرایبی با ایجاد خیال انگیزی، عواطف و احساسات مخاطب را بر می‌انگیزند و تأثیر کلام را ماندگار می‌نمایند.

اگر این آرایه‌های سخن در کلامی متعادل به کار روند، خواننده و شنونده به طور طبیعی لذت می‌برد؛ درست مثل ادویه مناسب در طعام اما اگر ناشیانه و نابجا بیایند، مانع از آفرینش ادبی خلاق می‌گردند. به عبارت دیگر آرایه‌های ادبی هم چون صنعت بسته بندی که کالایی را در شکل‌ها و ظروف زیبا عرضه می‌دارد، محتوایی را در قالب‌ها و زیورهای در خور می‌آراید.

متأسفانه در نظام آموزشی، روش‌های عرضه و آموزش این آرایه‌ها، به دلیل پراکندگی و عدم انسجام آن‌ها در کتاب‌های درسی ادبیات عمومی

جایگاه شایسته‌ای پیدا نکرده است و این امر موجب شده تا دانش‌آموزان در آموختن و آزمون‌های مختلف با شکل اساسی مواجه شوند تا جایی که در آزمون‌های سراسری کمترین ضریب را در این زمینه کسب نمایند.

با توجه به این مطالب، مؤلفان بر آن شدند تا تجربیات آموزش خود را در اختیار شما عزیزان قرار دهند. در این کتاب، ابتدا تعریف کوتاه و گویایی از انواع آرایه‌های ادبی آمده است سپس نمونه‌های متنوعی از آثار ادبی در کتاب‌های ادبیات دوره‌ی متوسط و پیش‌دانشگاهی را - با ذکر دقیق مأخذ آنها - آورده‌ایم. در بخش سوم نیز پرسش‌های متنوع چهارگزینه‌ای مرتبط با کتاب‌های درسی از سؤالات سراسری و تألیفی طرح شده تا شما آموخته‌ها و مهارت‌های خود را بهتر ارزیابی نمایید.

در انتها بر خود لازم می‌دانیم تا از راهنمایی‌های ارزنده‌ی اعضای محترم گروه آموزشها و انجمن معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قزوین بویژه جناب آقای محمد حسن ملاحاجی آقای و سرکار خانم منیرالسادات هژبر سپاسگزاری کنیم.

توفیق حق رفیق موافق همگان باد

شهبازی - یوسف وند